

РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ
КОНСТИТУЦИОНЕН СЪД

РЕШЕНИЕ № 10

София, 10 май 2001 г.

Конституционният съд в състав:

Председател: Христо Данов

Членове: Георги Марков

Димитър Гочев

Тодор Тодоров

Неделчо Беров

Стефанка Стоянова

Маргарита Златарева

Васил Гоцев

Людмил Нейков

Румен Янков

Живан Белчев

Пенка Томчева

при участието на секретар-протоколита Росица Топалова разгледа в закрито заседание на 10 май 2001 г. конституционно дело № 11/2001 г., докладвано от съдията Неделчо Беров.

Делото е образувано на 20 април 2001 г. по искане на 51 народни представители от XXXVIII Народно събрание. В искането се поддържа, че разпоредбата на чл.52, ал.6 от Закона за избиране на народни представители /ЗИНП/, обнародван в ДВ, бр. 37 от 13 април 2001 г., противоречи на забраната по чл.65, ал.2 от основния закон, създава неравнопоставеност между членовете на правителството и другите кандидати за народни представители, с което се нарушават чл.10 и чл.6, ал.2 от Конституцията.

С определение от 24 април 2001 г. искането е допуснато за разглеждане по същество и са конституирани като заинтересувани страни президента, Министерския съвет, Български Хелзинкски комитет, Българско сдружение за честни избори и сдружение Гражданска инициатива за свободни и демократични избори.

По делото е постъпило становище само от Министерския съвет, в което са посочени съображенията, поради които се счита за неоснователно искането на групата народни представители.

Конституционният съд като обсъди доводите и съображенията, развити в искането и в представеното становище, приема следното:

Според първата алинея на чл.52 ЗИИП кандидатите за народни представители, които заемат държавна служба, прекъсват изпълнението ѝ след регистрацията си. Оспорената алинея 6 от същия чл.52 ЗИИП предвижда, че разпоредбите на ал.1 не се отнасят до министрите и министър-председателя, че техните правомощия продължават и след регистрирането им като кандидати за народни представители.

Конституционният съд неколкократно е имал повод да обсъжда понятието “държавна служба”, като го е свързвал с дейност по осъществяване на функциите на държавата /Решение № 16 от 1997 г. по к.д. № 8 от 1997 г., ДВ, бр.106/1997 г./. Наред с това обаче съдът изрично е посочил, че липсва легално определение на държавната служба, поради което смисълът и съдържанието на понятието в отделните случаи трябва да се разкриват в съгласие с конкретните цели на разпоредбите и институтите, с които то се свързва /Решение № 5 от 1993 г. по к.д. № 6 от 1993 г., ДВ, бр.31/1983 г./. Това изисква да се прецени не само характера на извършваната дейност, но и конституционния статус на Министерския съвет и неговите членове.

Решение на Великото Народно събрание /ВНС/ от 13 септември 1991 г. за правното положение на членовете на Министерския съвет,

регистрирали се като кандидати на парламентарни избори, макар и по повод на действалия тогава избирателен закон, третира негова разпоредба, която в първата си част възпроизвежда текстуално чл.65, ал.2 от Конституцията. Същата редакция има и началото на първата алинея на чл.52 ЗИМП. Решението е на създателя на Конституцията, изразява неговата воля и разбиране. Великото Народно събрание в същото свое решение изрично посочва, че за членовете на Министерския съвет не се отнася изискването да прекъснат изпълнението на функциите си след като се регистрират като кандидати за народни представители. Съображенията на ВНС, изложени в решението му, изцяло обосновават защо членовете на кабинета не трябва да прекъснат изпълнението на задълженията си. Това позволява съображенията на ВНС да се възприемат и по настоящето дело. Конституционният съд вече е имал случаи да постъпи така в свое Решение № 2/1991 г. по к.д. № 24/1991 г., ДВ, бр.106/1991 г., в мотивите на което е посочено, че “Народното събрание с решение от 13 септември 1991 г. основателно прие, че чл.49 ЗИПОСК не се прилага по отношение на членовете на Министерския съвет, ако те участвуват в изборите, тъй като с оглед на функциите и отговорностите на неговите членове страната не може да остане без действащо правителство”.

Както е пояснено в решението на ВНС членовете на Министерския съвет не могат да прехвърлят правомощията си на други лица включително и на заместник-министрите, които ги подпомагат, но не могат да бъдат носители на тяхната отговорност.

От особения статус на Министерския съвет като висш конституционен орган на изпълнителната власт следва, че правомощията на неговите членове продължават да се упражняват до избирането от Народното събрание на ново правителство.

Същото становище Конституционния съд изрази и в Решение № 9 от 8 май 2001 г. по к.д. № 9/2001 г., с което даде задължително

тълкуване на чл.65, ал.2 от Конституцията, а именно, че тази конституционна разпоредба не се отнася за министър-председателя, заместник министър-председателите и министрите. Те са политически фигури и органи на управление, които осъществяват вътрешната и външната политика на Република България. Съгласно чл.105-108 от Конституцията правителството осъществява вътрешната и външна политика, осигурява обществения ред и националната сигурност, осъществява общото ръководство на държавната администрация и на Въоръжените сили, ръководи изпълнението на държавния бюджет, организира стопанисването на държавното имущество, сключва, утвърждава и денонсира предвидените в закона международни договори. Посочените дейности се осъществяват под общото ръководство на министър-председателя, на когото Конституцията с чл.108, ал.2 директно възлага да координира общата политика на правителството, за която той носи отговорност. Подобни задължения и отговорности за действията им тежат и на министрите за ръководените от тях министерства /чл.108, ал.3 от Конституцията/. За да не остане страната без легитимно правителство, те могат да изпълняват функциите си и в случаите на регистрирането им за кандидати за народни представители. Оспорената алинея 6 на чл.52 ЗИНП е изцяло съобразена с даденото от Конституционния съд задължително тълкуване на чл.65, ал.2 от основния закон, поради което не е противоконституционна.

Съдът няма основание да се отклони от тези свои решения.

Идеята, че страната не може да остане без правителство е намерила израз и в няколко разпоредби на Конституцията. През периода след прекратяване пълномощията на предишното до конституиране на ново Народно събрание и избирането от него на нов Министерски съвет правителството изпълнява функциите си /чл.111, ал.2 и 3 от Конституцията/. През този период действа Министерският

съвет избран от предишното Народно събрание. Същата идея е заложена и в § 8 от Преходните и заключителни разпоредби на основния закон.

Правомощията на Министерския съвет, съответно и на неговите членове, се прекратяват в случаите посочени изчерпателно в чл.111, ал.1 от Конституцията. Регистрацията за участие в парламентарни избори не е включена в изброяването.

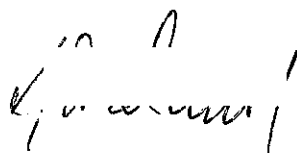
Равенството на кандидатите в избирателната кампания се осигурява чрез други средства, но не и с прекратяване на правомощията на членовете на Министерския съвет. В този смисъл е Решение № 2/1991 г. по к.д. № 24/1991 г. , в което макар и по повод положението на друг конституционен орган /президента/, Конституционният съд е посочил, че равнопоставеността на кандидати в предизборната кампания трябва да се търси на друга плоскост, а не в това, че държавен орган от най-висш ранг ще продължи да изпълнява конституционно възложените му правомощия.

По изложените съображения и на основание чл.149, ал.1, т.2 от Конституцията на Република България Конституционният съд

Р Е Ш И :

Отхвърля искането на 51 народни представители от XXXVIII Народно събрание за установяване на противоконституционност на разпоредбата на чл.52, ал.6 от Закона за избиране на народни представители /ДВ, бр.37 от 13 април 2001 г./.

Председател:

Христо Данов

Членове:

Георги Марков

Васил Гоцев

Димитър Гочев

Людмил Нейков

Тодор Тодоров

Румен Янков

Неделчо Беров

Живан Белчев

Стефанка Стоянова

Пенка Томчева

Мargarита Златарева